

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 15. Quid notandum sit circa appellationem à censura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

debet, fit excommunicatus, nisi intra annum satisfecerit, tunc si delictum vel causa est posita in priore loco, incurret censuram etiam post mutatum domicilium, si non satisfecerit intra annum, quia Titius per positionem delicti vel causæ jam erat factus subditus, & respectivè ad hoc jam talis manet.

Q. 15. Quid notandum sit circa appellationem à cen- 105.

surâ. R. S. 1. Quando quis censurâ gravatur, potest ad Superiorem accedere, vel per viam appellationis vel per modum simplicis querelæ, Sanch. in conf. l. 3. dub. 35. Appellatio autem est provocatio ab inferiore Judice ad Superiorem ratione gravaminis alicujus, habetque effectum, vel devolutivum, quia causam devolvit ad Superiorem Judicem, vel suspensivum, si etiam impediatur executionem. Alia autem dicitur extrajudicialis, si appelletur ab actu factio extra iudicium, uti à collatione Beneficii vel alio, quod fit ex publico quidem officio, attamen extra iudicium. Alia dicitur judicialis, quæ interponitur in iudicio, sive ante sive post licentiam contestatam. Et quando interponitur ante sententiam definitivam, dicitur appellatio ab interlocutoria; quando post sententiam definitivam, dicitur appellatio à definitiva. Sententia verò dicitur definitiva, quæ fertur super causa principali, de qua lis est. Tum dicitur interlocutoria, si feratur ante finem litis super illis, quæ incidunt vel emergunt circa causam principalem. Tum dicitur mixta, si partem substantialem causæ definiat, attamen ex toto non terminet negotium, Sanch. supra dub. 32. à n. 1. Est autem iterum appellatio alia verbalis, quæ fit verbis; Alia facti, quæ fit per arreptionem itin-

ris ad Superiorem, Cap. *Dilecti* 2. De appell.
Sanch. à num. 19.

106. §. 2. Excommunicatus non potest appellare
extrajudicialiter, quia hoc est agere, quod
prohibetur: potest tamen judicialiter, quia hoc
tantum est se defendere, communis cum Sanch.
n. 12. In judiciali revocantur omnia attentata
in extrajudiciali tantum ea, quæ sunt contra ap-
pellationem, *Marant. Francus*, Sanch. n. 15. & alii.
Item judicialis suspendit jurisdictionem Judi-
cis à quo extrajudicialis non suspendit actum de
præterito, nec etiam actum futurum consec-
utum ad actum de præterito, Cap. *Constitutio* De
appell. sed tantum suspendit, quod fit postea
contra appellationem, *Nero*, Sanch. n. 14. Refert
autem *Pignat.* tom. 2. conf. 60. n. 23. hanc decla-
rationem S. Congreg. *Appellationis causa*, dum pe-
det, appellans in eodem, quo reperitur, carcere perma-
nebit, quoadusque Judex, ad quem appellatum est, post
actis & causâ cognitâ, aliter decreverit.

107. §. 3. Jure communi conceduntur decem
dies, ut quis appellet à sententia five definitiva
five interlocutoria; vel certè appellatio fit à die
scientiæ, quo latam esse sententiam intellexerit,
Sanch. n. 56. *Vallens.* l. 2. tit. 28. §. 7. n. 2. citatis
comptures alios. Jure civili dantur duo menses
ad prosequendam appellationem: Jure autem
canonico annus. Ex causa necessaria & evidenti
biennium, Sanch. n. 84. Appellans tenetur peti-
re Apostolos infra triginta dies, aliàs appellatio
manet deserta, Sanch. à n. 119. Quod valet etiam
de appellatione extrajudiciali, si est, quæ
Apostolos dare possit, five concedere eos potest,
Sanch. n. 124.

108. §. 4. Appellatio, per se loquendo, est factio

da scripto, *Sanch. n. 293*. Et coram Judice à quo, si tamen non sit copia habendi Judicem à quo, factis est fieri apud Judicem ad quem. Si neuter haberi possit, fieri debet coram honestis personis, *Sanch. à n. 128*. Debet tamen Judici à quo intra decem dies notificari, *Sanch. n. 294*. Fieri autem debet ad Judicem superiorem competentem, *Sanch. à n. 158*. Et potest aliquando fieri viva voce, *Sanch. à n. 168*. In appellatione ab interlocutoria debent in scripto exprimi causæ gravaminis, *Sanch. à n. 186*. Et quidem de Jure civili non datur appellatio ab interlocutoria, nisi lequeretur gravamen irreparabile per definitivam; de Jure autem Canonico datur. Jure *Trid.* non datur in criminalibus ab Episcopo vel ejus Vicario, *Sanch. à n. 202*.

§. 5. Si appellatio præcedat sententias excommunicationis & interdicti, suspendit eas, ita ut post appellationem latæ, sint irritæ, *Cap. Dilecti, De appell. & c. Cap. Per tuas, De sent. excomm. Sanch. à n. 217. Pirrh. l. 2. tit. 28. f. 8. §. 3.* Hinc qui post appellationem est excommunicatus & denunciatus, non ideo fit irregularis, si celebret, *Cap. Licet, De sent. excomm. Sanch. n. 222. Pignat. tom. 1. conf. 259.* Et licet appellatio ab interlocutoria non impediatur, quin Judex à quo possit ultra procedere, *Cap. Non solum, De appell. in 6.* hoc tamen fallit, quando excommunicatio vel aliæ censuræ feruntur post talem appellationem, *Rota, Imol. Lamell. Francus, Sanch. n. 37. & 224.* Tenentque ista, quamvis appellatio sit extrajudicialis, *Cap. Dilecti, 2. De appell. & communis cum Sanch. n. 225.* Excipe, nisi excommunicans sit pars, agens pro defensione juris, cujus certam possessionem habet, *Sanch. n. 227.*

ii
ix
iii

Et appellatio debet esse legitima, *Sanch. n. 228.*
 Et debet exprimi causa rationabilis, adeoque
 etiam ideo debet esse in scriptis, *Sanch. à n. 235.*
 Hinc universaliter contra illum, qui prius vali-
 de appellavit, invalidè fertur censura, quia ap-
 pellatio in tempore facta suspendit usum juris-
 dictionis in Judice, *Cap. Romana, Cap. Si à ju-
 dice, De appell. in 6.* Idem facit recusatio Judi-
 cis facta prius, quàm sententiam censuræ ferat,
Cap. Quoties Episcopi, 2. q. 6. nisi Judex habeat
 potestatem agendi *non obstante appellatione.*

110. §. 6. Si excommunicatio lata sit à Jure de-
 jam incurfa, ab ea non datur appellatio, imò nec
 ab illius declaratione, quoad effectum suspensio-
 num, si factum sit notorium, *Sperell. decis. 48. l.*
n. 41. Et universaliter, appellatio interposita
 post censuram absolute latam, non suspendit
 ejus effectum, quia fert secum executionem,
Sanch. n. 240. Lugo, in Responf. mor. l. 2. dub. 1.
 Poterit tamen quandoque suspendere declara-
 tionem seu denunciationem, uti statim dicitur.
 Et licet, quando dubium fuit, Judex postea de-
 claret validam fuisse excommunicationem, non
 ideo fit irregularis, si interea celebret, quia
 non fuit contemptus observantiæ excommuni-
 cationis, communis cum *Sanch. n. 244. Pign.*
suprà.

111. §. 7. Si appellatio fiat post incurfam cen-
 suram, sed ante illius denunciationem, *Leander*
 huc putat non suspendi denunciationem, &
 colligit ex *Cap. Pastoralis 53. §. Verum De appell.*
 hinc putat appellationem tum habere tantum
 effectum devolutivum, & consentit *Krim. n. 177.*
 si incurfio censuræ & æquitas sententiæ
 tergiversatione celari possit, tum enim non
 legi-
 ab ho-
 mani-
 dubio
 n. 177
 habet
 loqui
 que e
 verum
 gitim
 vam,
 restat
 suprà
 quod
 que b
 ad eu
 dat,
 quan
 ideoc
 nem
 in Ca
 sequ
 tion
 ciatu
 divir
 §.
 pellá
 lam
 boná
 super
 Judi
 quia
 men
 rere
 rior

legitima appellatio. E contra si sit sententia lata ab homine, & æquitas sententiæ non sit per se manifesta, *Sanch. dub. 32. n. 243. 286.* & iterum dubio 33. *Pignat. tom. 9. conf. 160. n. 14. Krim. n. 1778.* dicunt appellationem à denunciatione habere vim suspendendi, nam *Cap. Pastoralis*, non loquitur de censura lata ab homine, sed de illa, quæ executionem secum trahit, & generaliter verum est cum communi, quòd appellatio legitima in tempore facta habeat vim suspensivam, nisi, uti ante dixi, Judex procedat cum potestate, non obstante appellatione. Hinc etiam *Lugo* supra ait; si quis putet se non fecisse id, propter quod est declaratus esse excommunicatus, ideòque bonâ fide appellet ad alium Judicem, aut ad eum recurrat, vel accedere velit, ut se defendat, declarationem illam non habere vim, quamvis fortè causa appellationis non subsistat, ideòque talem denunciatum post appellationem non fore vitandum. Hinc etiam docet *Gloss.* in *Cap. Cupientes*, quòd per appellationem subsequenter effectus declarationis seu denunciationis suspendatur, ita ut declaratus seu denunciatus non tantùm non sit vitandus, sed etiam divina celebrare possit.

§. 8. Si quis ante sententiam bonâ fide appellarit, & Judex putans appellationem esse nullam processerit ad censuram, censuratus autem bonâ fide v. g. celebret Missam, quamvis Judex superior postea pronunciet pro sententia prioris Judicis, tamen alter non erit ideo irregularis, quia nec temeritas, nec mala fides adfuit; attamen secundùm dicta n. 84. debet externè se gerere tanquam censuratum, donec Judex superior declaret appellationem esse legitimam, *Cap.*

Ad

Ad presentiam nostram, De appell. & Cap. Solet De sent. excomm. in 6. Quod si mala fides in appellatione intervenisset, quamvis prosequeretur appellationem, esset irregularis, quia celebraretur censuratus; idem dicit Laym., si quis post latam in se censuram appellet ab ejus declaratione celebrare pergat, *Dicast.* tamen d. 1. n. 319. negat, si bonâ fide appellârit, putans se non incurrisse censuram.

113. §. 9. Appellatio etiam post sententiam, si fiat intra decem dies, habet 1. secundum dicta n. quod impediatur denunciationem. 2. Quod causet devolutionem ad Superiorem, & extimat jurisdictione Judicis à quo, uti tenent Nav. Feñ. & alii cum *Sanch. dub. 32. n. 286.* Quod si non fiat intra decem dies, & censuratus petat abolitionem, quam censurans neget, poterit appellare ab hoc novo gravamine, & ita adhuc totam causam transferet ad Superiorem, *Sanch. n. 288.* Quamvis autem perdita sit omnis potestas appellandi, adhuc manet locus querelæ, *Sanch. n. 290.* Is autem solus potest adiri per modum querelæ, qui habet immediatam jurisdictionem in utrumque disceptantem, *Sanch. supra dub. 31.*

114. §. 10. Censura sub conditione de futuro lata suspenditur per appellationem factam quocunque tempore ante impletam conditionem, nisi licet in Cap. *Quod ad. 15.* De sent. & re judic. statuatur, ut fiat intra decem dies, hoc intelligitur quando sententia transit in absolutam, & impetit vires, non autem, si adhuc pendeat conditio, uti notant Nav. Covarr. Suar. *Sanch. dub. 31. à n. 256. Krim. n. 1756.*

115. §. 11. Si censura sit lata sub conditione, si ante certum tempus non comparuerit, appellatio

latio iusta suspendet censuram, etiamsi aliquis
 postea non prosequatur appellationem, quia si
 censura necdum fit contracta, appellatio abso-
 lute suspendit vim jurisdictionis; nec refert,
 quod sub censura prohibetur, ne appellet, quia
 prohibere justam defensionem est contra Jus
 naturale, & continet errorem intolerabilem,
Sanch. dub. 32. n. 284. Castrop. d. 1. pu. 8. Dicast. d.
à. n. 305. Pelliz. De Regul. tr. 6. c. 7. n. 34.
 §. 12. Si causa appellandi sciatur non subsi- 116.
 flere, est mala fides, neque appellatio suspendit
 censuram vel declarationem ejus pro foro in-
 terno, pro externo tamen tamdiu suspendit,
 dum probetur talis defectus *Dicast. d. 1.*
num. 321.
 §. 13. Quamvis *Trid. sess. 25. c. 4. De Regula-* 117.
ribus, statuat, ne liceat Regularibus à suis conventi-
bus recedere etiam prætextu ad Superiores suos acceden-
do, nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint, tamen do-
 cent *Naw. Suar. Az. Sa, Sayr. Lez. Bass. & alii cum*
Diana p. 3. tr. 2. R. 56. & Pignat. tom. 10. conf. 24.
 id licere Regulari iniquè vexato per modum ap-
 pellationis facti, si prævideatur vexantem nega-
 turum esse veniam, pro quo *Rodriq.* refert decla-
 rationem *S. Congreg.* Et si aliter non possit tutò
 proficisci, docent *Portel. & Dian. R. 115.* non
 peccaturum, si ideo etiam habitum in via di-
 mittat.
 §. 14. Notat *De Luca* in miscell. disc. 15. n. 9. 118.
 & pro hoc refert multas declarationes *Pignat.*
tom. 2. conf. 60. à n. 17. quando fit comminatio
 vel latio censuræ ad comprimendam audaciam
 rebellium contemnentium auctoritatem eccle-
 siasticam, ut ita abstineant à rebellionibus &
 ejusmodi contemptu, tum non dari locum ap-
 pel-

pellationi suspensiva, id enim esset facere con-
tinuari contemptum & rebellionem. Et univer-
saliter contumax appellare non potest, quia ap-
pellatio datur gravato à Judice, non autem re-
belli, L. 1. Cod. *Quorum appell. non recip.* L. Ex-
sensu 23. §. ult. ff. De appell. *Vallens.* supra, *Spe-*
decif. 48. à n. 46. *Pignat.* n. 15. Habent etiam Ca-
nones apud *Pignat.* tom. 9. conf. 49. n. 21. notari
criminosi appellationem non audiri: at tamen
n. 22. concludit tutius esse audiri, quia sepe
cuntur notoria, quæ talia non sunt: Quando au-
tem est vel de Jure vel de facto dubium, an ap-
pellatio sit legitima, debet admitti, Cap. *Com-*
speciali, §. *Porro*, De appell. & communis con-
Sanch. n. 43.

319. §. 15. Nec appellatio nec querela conceditur, si censura lata sit in causis visitationis & correctionis morum: *Nec in criminalibus ab Episcopo seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, ab interlocutoria vel alio quocunque gravamine, nisi gravamen hujusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit.* *Trid.* sess. 13. c. 1. & sess. 24. c. 10. De ref. *Pignat.* tom. 6. conf. 19. n. 46. statuit etiam *Trid.* sess. 24. c. 10. De Ref. ut Episcopus possit quibuscumque Notariis imperitis exclusâ omni appellatione interdicere exercitium sui officii in causis ecclesiasticis: Item sess. 25. c. 13. De Ref. ut Episcopus controversias componat: hinc si talis Notarius vel alius se opponens tali potestati Episcopi censuraretur, appellare non posset à censura: intellige hæc omnia, quoad effectum suspensivum. Denique nulla appellatio vel exemptio jure quominus ex Decreto *Trid.* sess. 25. c. 14. De ref. form. excommunicatio feratur in Clericos

binarios recidivos : Et de hoc Clericorum concubinato ac pœnis in eum statutis possunt plura videri apud *Pignat.* tom. 9. conf. 139. à n. 128. An Judex ad quem debeat pro absolutio-
remittere ad eum, qui tulit censuram, V. *Sanch.* dub. 35. An autem, si Judex ad quem, absolvat, debeat citare partem, V. *Sanch.* dub. 36.

Q. 16. Quid dicendum sit ad varias dubitationes ; 120.
que hic possunt occurrere. R. §. 1. Quando dubitas, an sis ligatus censurâ, quia nescis, an censura in te lata sit, an comprehendat hunc tuum casum etc. nec dubium solvere potes, judica te non esse ligatum, quia materia est odiosa, ergo extendi non debet, & cum tu per Baptismum acquisiveris certum jus fruendi bonis communibus Ecclesie, non debes ab hac certa possessione dejici per dubium superveniens, ita docent latè *Sanch.* in *Decal.* l. 1. c. 10. à n. 55. *Delb.* c. 2. d. 8. f. 13. *Castrop.* d. 1. pu. 8. n. 8. *Pelliz.* tr. 7. c. 1. n. 89. qui tamen monent, in hoc casu non esse petendam vel admittendam dignitatem ecclesiasticam, eò quòd reverentia illius videatur postulare, ne ejus collatio fiat cum periculo cassationis: sed *Castrop.* n. 9. rectè notat, si aliunde non adsit tale periculum, ratione illius dubii neminem prohiberi vel impediri; quominus petat vel admittat dignitatem.

§. 2. Quando dubitas, an alius sit ligatus 121.
censurâ, debes habere eum pro non ligato, quia ipse est in possessione, unde faceres injuriam habendo eum pro ligato, *Pelliz.* & alii suprâ. De dubio, an aliquis sit sufficienter denunciatus, dicam n. 186.

§. 3. Si scias censuram in te latam esse, sed 122.
dubites, vel an Superior ferid & ex animo tulerit,

120
121
122